

МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ЄВРОПЕЙСЬКА ШКОЛА БІЗНЕСУ»

Кафедра менеджменту та економіки

УЗГОДЖУЮ

Директор Навчально-наукового
інституту «Європейська школа
бізнесу»

" 12 " О. Чатченко
2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри менеджменту та
економіки

" 12 " Ю. Ремига
2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ОСНОВИ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Галузь знань:	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність:	073 «Менеджмент»

Київ – 2020

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Приватний заклад вищої освіти «Міжнародний європейський університет».

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

професор кафедри менеджменту та економіки,
доктор економічних наук, доцент

О. Бойко

Робоча програма навчальної дисципліни обговорена та схвалена на засіданні
кафедри менеджменту та економіки,
протокол № 7 від «02» 09 2020 р.

Завідувач кафедри менеджменту та економіки

Ю. Ремига

Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Академічна доброчесність та основи наукових досліджень» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент».

Опис навчальної дисципліни (анотація). Головними компонентами системи науково-методичної підготовки кваліфікованого фахівця з менеджменту є структура та зміст навчання, суттєве місце в яких займають різні види науково-дослідної роботи студентів. Адже, саме науково-дослідна робота це головний шлях набуття, примноження й оновлення знань, що передбачає уміння ставити наукові завдання, планувати їх виконання, організовувати збір та обробку інформації, а також створювати умови для генерування нових ідей та їх практичної реалізації в будь-якій сфері діяльності, і зокрема управлінської. Наукове обґрунтування стратегічних альтернатив при прийнятті управлінських рішень потребує формування у майбутніх менеджерів теоретичного й практичного підґрунтя для проведення наукових досліджень як у процесі навчання у вищому навчальному закладі, так і в наступній практичній діяльності.

На вирішення цього завдання спрямовано вивчення студентами курсу «Академічна доброчесність та основи наукових досліджень», що забезпечує формування у них стратегічного та тактичного бачення при проведенні наукових досліджень і набуття певних навиків науково-дослідної роботи, і зокрема передбачає оволодіння знаннями щодо теоретичних основ науково-дослідницької діяльності, питань методики, технології й інструментарію досліджень на базі принципів академічної доброчесності. Вивчення даної дисципліни спрямовано також на поліпшення рівня виконання курсових, бакалаврських робіт та праць інших видів наукової творчості (тез доповідей, наукових статей тощо). До того ж інтенсифікація навчального процесу, підвищенні вимог щодо якості підготовки фахівців з менеджменту потребують від студентів уміння користуватися методикою самоосвіти, чітко орієнтуватися в різнобічних джерелах інформації.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є принципи, прийоми, методи та засоби науково-дослідницької діяльності, а також логіка основних процедур викладу та оформлення результатів наукових досліджень.

Дисципліна має комплексний характер і включає до свого складу елементи гносеології, логіки, методології наукового дослідження, інноватики, організації і психології дослідницької діяльності тощо. Її вивчення створює необхідне теоретико-методологічне підґрунтя для виконання наукових досліджень в будь-якій сфері досліджень (галузі) з урахуванням її специфіки та використанням відповідного інструментарію.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 «УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»	Нормативна	
Розділів – 2	Спеціальність: 073 «Менеджмент»	Рік підготовки	
Змістових розділів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: ---		Семестр	
		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 120		Лекції	
		24 год.	6 год.
Тижневе навантаження: аудиторних – 2,5 самостійної роботи студента – 5		Практичні	
	16 год.	2 год.	
	Самостійна робота		
	80 год.	112 год.	
	Освітній рівень: Перший (бакалаврський) рівень	Вид контролю:	
		<u>залік</u>	<u>залік</u>

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу «Академічна доброчесність і основи наукових досліджень» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів, так зокрема наукові дослідження можливо вивчати з боку історії (Економічна теорія, Історія економічних вчень та менеджменту), філософії (Філософія), кількісних характеристик (Статистика), логіки (Дослідження операцій, Інформаційні системи і технології), соціології (Соціологія та психологія), економіки (Економічний аналіз), організаційної теорії (Теорія організації), теорії управління (Психологія управління, Менеджмент). Існує також аспект самопізнання науки, який увійшов в систему «наука про науку» як наукознавство.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1 **Метою** вивчення дисципліни є формування системи знань з методології, теорії методу і дослідницького процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності на етапах написання курсових та бакалаврської робіт, формування вміння організовувати наукове дослідження певної проблеми з використанням усього комплексу традиційних методів наукових досліджень.

1.2 **Основними завданнями** вивчення дисципліни «Академічна доброчесність і основи наукових досліджень»:

- дослідити сутність процесу наукового пізнання й елементів науково-дослідницької діяльності;

- ознайомити студентів з понятійно-термінологічним апаратом, принципами та методами наукового дослідження, розкрити сутність їхньої взаємодії;
- розкрити фундаментальні цінності, принципи та умови дотримання академічної доброчесності;
- забезпечити оволодіння методами планування та організації наукової творчості;
- сформуванню у студентів уявлення про логіку проведення наукового дослідження, зокрема виконання процедур аналізу проблеми та вибору теми наукової праці; вибору об'єкта і предметів дослідження; постановки мети, завдань дослідження; розробки теоретичних передумов дослідження; обґрунтування програми й методики обробки результатів дослідження;
- сформуванню у студентів уявлення про понятійний апарат класичного, системного й синергетичного підходів до дослідження явищ, процесів та об'єктів оточуючого світу;
- ознайомити з методами роботи з фаховою літературою, засобами пошуку та обробці наукової інформації.

1.3. **Компетентності та результати навчання**, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей*:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.
Загальні компетентності	ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння / навички	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					
1.	здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.	концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації збір, інтерпретація та застосування даних; спілкування з професійних питань, у т.ч. іноземною мовою, усно та письмово	управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії
Загальні компетентності					
2.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. Здатність генерувати нові	концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації збір, інтерпретація та застосування даних; спілкування з професійних питань, у т.ч. іноземною мовою, усно та письмово	управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; здатність

	ідеї (креативність).				продовжувати навчання із значним ступенем автономії
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
3.	Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.	концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації збір, інтерпретація та застосування даних; спілкування з професійних питань, у т.ч. іноземною мовою, усно та письмово	управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

Програмні результати навчання	<p>ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.</p> <p>ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.</p> <p>ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.</p>
--------------------------------------	--

Результати навчання для дисципліни:

- **знати:** загальні відомості про науку та наукові дослідження; основи розробки теоретичних передумов до виконання наукового дослідження; методологію наукових досліджень, їх планування та організацію; теоретичні та емпіричні методи наукового дослідження; традиційними та сучасними методами проведення економічних досліджень; вимоги до оформлення

результатів наукових досліджень;

- **уміти:** відбирати та аналізувати інформацію з теми наукового дослідження; формулювати його мету, завдання дослідження; визначити предмет, об'єкт дослідження; планувати і проводити дослідження; володіти методами та інструментарієм для проведення дослідження та отримання результатів; критично інтерпретувати результати останніх теоретичних та практичних досліджень у сфері менеджменту використати отриманні знання для виконання і захисту курсових та бакалаврської робіт; розв'язувати складні управлінські проблеми і вирішувати задачі в умовах невизначеності із застосуванням сучасних підходів, методів, прийомів; застосовувати наукові підходи до формування та обґрунтування ефективних стратегій в економічній діяльності; вирішувати економічні та управлінські проблеми на наукових підходах і засадах; зіставляти результати досліджень з теорією та формулювати висновки наукового дослідження та доповідь за результатами наукового дослідження.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години 3 кредити ЄКТС.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 1 ОСНОВИ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ Й ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 1. Наука як продуктивна сила розвитку суспільства. Поняття про науку, її суть, мета і завдання.

Предмет і сутність науки та її головна функція. Наука як динамічна система знань. Дисциплінарні та міждисциплінарні дослідження. Класифікація наук. Методологічні підходи до класифікації економічної науки. Поглиблення інтеграції суспільних, природничих і технічних наук. Сутність пізнання, його види: чуттєве і раціональне. Поняття як основна ланка створення системи наукового знання. Форми мислення: судження, умовивід (висновок). Основні елементи науки: об'єкт, суб'єкт, наукова діяльність суб'єкта. Структурні елементи науки: наукова ідея, гіпотеза, теорія, закон, судження, факти, постулати, категорії тощо; їх характеристика. Рівні дослідження: теоретичний та емпіричний. Структурні компоненти теоретичного пізнання: проблема, гіпотеза і теорія. Робоча, пояснювальна, описова гіпотези. Вимоги до гіпотези та її функції. Класифікація та структурні елементи теорії. Факти, емпіричні узагальнення і закони (залежності).

Тема 2. Організація науково-дослідної діяльності в Україні

Організація наукової діяльності в Україні. Види наукової діяльності: науково-дослідницьку; науково-організаційну; науково-інформаційну; науково-педагогічну. Державна система організації і управління науковими дослідженнями в Україні. Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів. Науково-дослідницька діяльність студентів. Суб'єкти наукової діяльності: науковці, вчені та науково-педагогічні працівники, наукові установи, наукові організації, вищі навчальні заклади III-IV рівнів акредитації, громадські організації у сфері наукової та науково-технічної діяльності. Наукові працівники вищої кваліфікації. Трирівнева система наукових ступенів: магістра, кандидата наук, доктора наук. Вчені звання як оцінка за результатами науково-дослідної та науково-педагогічної діяльності. Головні ознаки наукової школи. Основні риси працівника науки. Особливості розумової праці. Виховання творчих здібностей. Наукове покликання. Зовнішні і внутрішні мотиви, що зумовлюють тягу людини до наукової діяльності. Основні психологічні риси діяльності вчених. Працелюбність — запорука наукового успіху.

Тема 3. Академічна доброчесність як необхідно-важлива складова наукової діяльності та освітнього процесу

Поняття академічної доброчесності. Академічна доброчесність як необхідно-важлива складова наукової діяльності та освітнього процесу. Фундаментальні цінності та принципи академічної доброчесності. Нормативно-правова база та міжнародні договори, які покладені в основу Кодексу академічної доброчесності. Умови дотримання академічної доброчесності. Система сприяння академічної доброчесності в університеті. Академічна недоброчесність як протилежна категорія академічної доброчесності, її основні прояви. Види порушень академічної доброчесності та відповідальність. Плагіат та його ознаки. Види плагіату. Порядок перевірки кваліфікаційних робіт, навчально-наукових праць та матеріалів на наявність ознак плагіату. Програмне забезпечення для пошуку ознак плагіату. Попередження та протидія академічному плагіату в освітньому процесі.

Тема 4. Організація наукового дослідження та його інформаційна база

Вибір напряму наукового дослідження. Види наукових досліджень. Сутність та основні етапи організації досліджень. Вибір проблеми та вимоги до теми дослідження. Етапи вибору проблеми (теми) та його основні вихідні документи. Вивчення історичного аспекту проблеми. Виявлення кола вихідних питань дослідження. Розробка структури проблеми — конкретизація проблеми дослідження. Визначення мети і завдань наукового дослідження. Основи методики планування наукового дослідження. Робочий план. Орієнтовна структура плану роботи. Календарний план-графік та його форма. Роль інформації у наукових дослідженнях і класифікація наукових документів.

Зв'язок дослідницької та інформаційної діяльності. Критерії визначення якості інформації в науковому дослідженні. Класифікація джерел наукових досліджень. Вихідні джерела наукової інформації. Вторинні (похідні) наукові документи. Сигнальна, релевантна, бібліографічна і нова (основна) інформація та їх змістовна характеристика. Принципи збору інформаційного матеріалу. Робота з літературними джерелами, даними офіційної державної статистики, звітними даними підприємств. Реферативні збірники та бібліографічні покажчики.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 2

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 5. Методологічні основи наукового дослідження

Методологія і методи наукового пізнання. Методологія у широкому і вузькому розумінні. Загальна методологія і часткова методологія. Принципи наукової методології. Діалектичний підхід в економічних дослідженнях. Діалектика як цілісна система законів, принципів та категорій. Три групи законів: окремі, особливі та загальні. Загальнонаукові та спеціальні принципи, закони, категорії, методи. Основні групи загальних методів. Емпіричні методи дослідження. Методи, які використовуються як на емпіричному, так і на теоретичному рівнях дослідження. Методи теоретичного дослідження. Логічні закони та правила. Закон тотожності. Закон протиріччя. Закон виключеного третього. Закон достатньої підстави. Умовиводи: індуктивні, дедуктивні, зроблені за аналогією. Правила аргументації. Вимоги до тези. Вимоги до аргументу. Спростування доказів.

Тема 6. Спеціальні методи економічних досліджень

Спеціальні методи: методи збору та узагальнення інформації, аналізу, прогнозування, моделювання, програмно-цільові, евристичні методи. Методи спостереження та збору даних. Класифікація спостережень у наукових дослідженнях. Методи вибіркового спостереження. Методи групування. Типологічні, структурні та аналітичні групування. Прості, складні, комбіновані та багатомірні групування. Таблично-графічні методи. Графічний метод. Прогнозування подій і моделювання ситуації у вигляді графіків, діаграм, картограм, картодіаграм, логічних схем. Види графіків за змістом навантаження та за формою. Класифікація таблиць та вимоги до їх складання. Методи аналізу. Сутність і класифікаційні види економічного аналізу за ознаками: галузевою, часовою, просторовою, функціональною, використання методів, суб'єктів, ступеня охоплення об'єктів, змісту. Методи інформаційно-логічного аналізу. Метод порівняння. Методи розрахунку відносних та середніх величин. Методи детермінованого (функціонального) факторного аналізу. Балансовий метод. Індексний метод. Методи визначення тенденцій та показників динаміки. Основні функції економічного прогнозування. Найбільш важливі методи прогнозування: метод екстраполяції та інтерполяції; метод автокореляційних функцій; метод

регресивних та кореляційних моделей; метод використання функцій з гнучкою структурою; метод нормативного прогнозування; метод експертних оцінок. Методи моделювання. Програмно-цільовий метод. Евристичні методи. Сутність і мета застосування евристичних методів. Метод експертних оцінок як основний евристичний метод. Різновиди експертних оцінок. Методи "мозкової атаки", "мозкового штурму", "Дельфі" та ін.

Тема 7. Методика підготовки та оформлення курсових, бакалаврських, дипломних, магістерських робіт

Поняття, загальна характеристика і вимоги до курсових, бакалаврських та дипломних робіт. Основні етапи підготовки курсових та дипломних робіт. Структура та технічне оформлення курсових та дипломних робіт. Правила оформлення результатів наукових досліджень. Правила складання бібліографії. Програмне забезпечення для пошуку ознак плагіату. Підготовка до захисту та захист курсової та дипломної роботи. Магістерська робота: поняття та її підготовка. Підготовка наукової доповіді та повідомлення.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий розділ 1. Основи наукового пізнання й організації наукових досліджень												
Тема 1. Наука як продуктивна сила розвитку суспільства. Поняття про науку, її суть, мета і завдання	18	4	2	-	-	12	18	2	-	-	-	16
Тема 2. Організація науково-дослідної діяльності в Україні	18	4	2	-	-	12	16	-	-	-	-	16
Тема 3. Академічна доброчесність як необхідно-важлива складова наукової діяльності та освітнього процесу	20	4	4	-	-	12	20	2	2	-	-	16
Тема 4. Організація наукового дослідження та його інформаційна база	14	2	2	-	-	10	16	-	-	-	-	16
Разом за змістовим розділом 1	70	14	10	-	-	46	70	4	2	-	-	64
Змістовий розділ 2. Методологічні засади наукових досліджень												
Тема 5. Методологічні основи наукового дослідження	18	4	2	-	-	12	18	2	-	-	-	16
Тема 6. Спеціальні методи економічних досліджень.	14	2	2	-	-	10	16	-	-	-	-	16
Тема 7. Методика підготовки та оформлення курсових, бакалаврських, дипломних, магістерських робіт	18	4	2	-	-	12	16	-	-	-	-	16
Разом за змістовим розділом 2	50	10	6	-	-	34	50	2	-	-	-	48
Усього годин	120	24	16	-	-	80	120	6	2	-	-	112

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Наука як продуктивна сила розвитку суспільства. Поняття про науку, її суть, мета і завдання	4
2.	Організація науково-дослідної діяльності в Україні	4
3.	Академічна доброчесність як необхідно-важлива складова наукової діяльності та освітнього процесу	4
4.	Організація наукового дослідження та його інформаційна база	2
5.	Методологічні основи наукового дослідження	4
6.	Спеціальні методи економічних досліджень	2
7.	Методика підготовки та оформлення курсових, бакалаврських, дипломних, магістерських робіт	4
	Всього	24

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Програмою навчальної дисципліни семінарські заняття не передбачені.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Наука як продуктивна сила розвитку суспільства. Поняття про науку, її суть, мета і завдання	2
2.	Організація науково-дослідної діяльності в Україні	2
3.	Академічна доброчесність як необхідно-важлива складова наукової діяльності та освітнього процесу	4
4.	Організація наукового дослідження та його інформаційна база	2
5.	Методологічні основи наукового дослідження	2
6.	Спеціальні методи економічних досліджень	2
7.	Методика підготовки та оформлення курсових, бакалаврських, дипломних, магістерських робіт	2
	Всього	16

Практичне заняття 1. Наука як продуктивна сила розвитку суспільства. Поняття про науку, її суть, мета і завдання.

1. Предмет і сутність науки, її цілі та функції
2. Структурні елементи науки, їх характеристика
3. Наукознавство як система знань
4. Класифікація наук
5. Методологічні підходи до класифікації економічної науки
6. Роль міждисциплінарних досліджень.
7. Поняття про теорію, методологію і методи науки.
8. Основні структурні елементи науки: принципи (постулати), проста абстракція (поняття, визначення), категорії, аксіоми, закономірності, закони. Поняття про наукову гіпотезу.

9. Процес пізнання: спостереження – накопичення фактів – абстрактне мислення – практика.

10. Ефективність науки. Кількісні показники і темпи розвитку.

Практичне заняття 2. Організація науково-дослідної діяльності в Україні

1. Організація наукової діяльності в Україні

2. Особливості розумової праці.

3. Основні риси працівника науки

4. Науково-дослідницька діяльність студентів

5. Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів

6. Виховання творчих здібностей. Наукове покликання.

7. Зовнішні і внутрішні мотиви, що зумовлюють тягу людини до наукової діяльності.

8. Основні психологічні риси діяльності вчених. Працелюбність — запорука наукового успіху.

Практичне заняття 3. Академічна доброчесність як необхідно-важлива складова наукової діяльності та освітнього процесу

1. Поняття академічної доброчесності.

2. Фундаментальні цінності та принципи академічної доброчесності.

3. Умови дотримання академічної доброчесності. Система сприяння академічної доброчесності в університеті.

4. Академічна недоброчесність як протилежна категорія академічної доброчесності, її основні прояви.

5. Види порушень академічної доброчесності та відповідальність.

6. Плагіат та його ознаки. Види плагіату.

7. Порядок перевірки кваліфікаційних робіт, навчально-наукових праць та матеріалів на наявність ознак плагіату.

8. Програмне забезпечення для пошуку ознак плагіату.

9. Попередження та протидія академічному плагіату в освітньому процесі.

Практичне заняття 4. Організація наукового дослідження та його інформаційна база

1. Сутність та основні етапи організації досліджень.

2. Вибір проблеми та вимоги до теми дослідження.

3. Визначення мети і завдань наукового дослідження.

4. Основи методики планування наукового дослідження. Робочий план.

5. Зв'язок дослідницької та інформаційної діяльності.

6. Роль інформації у наукових дослідженнях і класифікація наукових документів.

7. Критерії визначення якості інформації в науковому дослідженні.

8. Класифікація джерел наукових досліджень.

9. Принципи збору інформаційного матеріалу.
10. Робота з літературними джерелами, даними офіційної державної статистики, звітними даними підприємств.

Практичне заняття 5. Методологічні основи наукового дослідження

1. Поняття методології та методики наукових досліджень
2. Діалектичний підхід в економічних дослідженнях
3. Основні групи загальних методів
- 3 Логічні закони та правила
4. Правила аргументації

Практичне заняття 6. Спеціальні методи економічних досліджень

1. Методи збору та узагальнення інформації
2. Методи аналізу
3. Методи прогнозування
4. Методи моделювання
5. Програмно-цільовий метод
6. Евристичні методи

Практичне заняття 7. Методика підготовки та оформлення курсових, бакалаврських, дипломних, магістерських робіт

1. Поняття, загальна характеристика і вимоги до курсових, бакалаврських та дипломних робіт.
2. Правила оформлення результатів наукових досліджень.
3. Основні етапи підготовки курсових та дипломних робіт.
4. Структура та технічне оформлення курсових та дипломних робіт.
5. Підготовка до захисту та захист курсової та дипломної роботи.
6. Магістерська робота: поняття та її підготовка.
7. Підготовка наукової доповіді та повідомлення.

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Програмою навчальної дисципліни лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Наука як продуктивна сила розвитку суспільства. Поняття про науку, її суть, мета і завдання	12
2.	Організація науково-дослідної діяльності в Україні	12
3.	Академічна доброчесність як необхідно-важлива складова наукової діяльності та освітнього процесу	12
4.	Організація наукового дослідження та його інформаційна база	10
5.	Методологічні основи наукового дослідження	12

6.	Спеціальні методи економічних досліджень	10
7.	Методика підготовки та оформлення курсових, бакалаврських, дипломних, магістерських робіт	12
	Всього	80

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Програмою навчальної дисципліни індивідуальні завдання не передбачені.

10. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студентів виконується у вигляді підготовки до практичних занять (підготовка теоретичних питань, виконання ситуаційних задач, опанування навичками згідно з темою заняття, тощо).

Завдання для самостійної роботи:

1. Історичний нарис становлення і розвитку наукового пізнання світу
2. Специфіка і відмінності різних форм пізнання світу (містичної, релігійної, художньої і наукової)
3. Наука, її суть і закономірності історичного розвитку.
4. Наука як особлива форма процесу пізнання. Наука і псевдонаука
5. Система наукових знань і зв'язки між науками.
6. Сучасна роль і значення міждисциплінарних досліджень.
7. Структура науки, співвідношення між її основними елементами.
8. Основні категорії науки, їх логічна структура.
9. Закони і закономірності, їх суть і види
10. Процес наукового пізнання, його основні елементи.
11. Організація і розвиток науки в Україні.
12. Сутність наукової творчості та її особливості.
13. Мотивація наукової творчості.
14. Вплив особистості на вибір форми наукової діяльності.
15. Інтелектуальні, психологічні, моральні, освітні вимоги до науковця.
16. Процес наукового відкриття з точки зору роботи мозку (оцінки психологів).
17. Види наукової діяльності і функціональні ролі науковців.
18. Проблеми прогнозування розвитку науки та оцінки її ефективності.
19. Організація індивідуальної та колективної наукової роботи.
20. Пізнавальна діяльність і соціальна відповідальність науковця.
21. Основні етапи роботи з літературними джерелами в рамках наукового дослідження.
22. Сучасна інформаційна революція, її вплив на розвиток науки.
23. Науково-технічна інформація.
24. Сучасна інформаційна база наукових досліджень
25. "Інформаційний потоп" і як в ньому орієнтуватися.

26. Правдивість сучасних джерел інформації.
27. Роль науковця і науки у політиці, економіці, соціальному житті.
28. Системний характер наукового дослідження.
29. Наукова проблема як початок наукового дослідження.
30. Зміст наукової діяльності.
31. Соціальна функція науки і мета наукового дослідження
32. Суть наукового дослідження, його структурні елементи і етапи.
33. Сучасні особливості розвитку науки.
34. Труднощі й особливості проведення міждисциплінарних наукових досліджень.
35. Основні напрями і методи наукових досліджень. Методологія наукових досліджень.
36. Формулювання і вибір теми наукового дослідження.
37. Формулювання мети і задач дослідження, вибір методики дослідження.
38. Методологія теоретичних досліджень.
39. Методологія експериментальних досліджень.
40. Аналіз теоретико-експериментальних досліджень і формулювання висновків і пропозицій.
41. Впровадження і ефективність наукових досліджень.
42. Характеристика основних загальнонаукових (базових) методів дослідження.
43. Економічні методи дослідження трудових ресурсів, населення і економіки праці.
44. Соціологічні методи дослідження працівників, трудових ресурсів, населення.
45. Наукове прогнозування, його суть і значення.
46. Суть і значення теоретичних і емпіричних методів пізнання.
47. Специфіка методології соціально-економічних досліджень.
48. Вплив методики проведення наукового дослідження на структуру роботи.
49. Специфіка теоретичного розділу роботи і вимоги щодо систематизації основних наукових ідей і категорій.
50. Авторський внесок у теоретичні дослідження.
51. Використання графічних методів наукового дослідження.
52. Економіко-статистичні методи: види, суть і значення, сфера використання.
53. Основні види, умови і обмеження використання економетричних методів.
54. Умови об'єктивності і основні правила проведення соціологічних досліджень.
55. Види наукових робіт і публікацій, їх функції і особливості.
56. Види і способи систематизації фактичного матеріалу.
57. Врахування психологічних аспектів у соціологічних дослідженнях.
58. Види записів, які необхідні під час роботи з науковою літературою

59. Логіка подання матеріалу у науково-дослідних роботах.
60. Суть і особливості формулювання рекомендацій і висновків
61. Форми представлення результатів наукових досліджень.
62. Правила оформлення ілюстративного матеріалу (плакати, слайди).
63. Відмінність вимог до наукової доповіді та наукової статті.
64. Вимоги до структури наукових статей, встановлені вищою атестаційною комісією (ВАК) України.
65. Основні елементи наукового дослідження, які необхідно виявити в процесі структуризації наукової статті

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні навчальної дисципліни «Академічна доброчесність і основи наукових досліджень» застосовуються інформаційні та практичні методи навчання: класичні лекції, лекції-дискусії, практичні заняття, консультації з виконання самостійної та індивідуальної роботи студентів, а також виконання рефератів зорієнтованих на науково-дослідницький пошук студентів, підготовка коротких повідомлень на основі додаткової літератури курсу, письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

Методи навчально-пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладу, частково-пошуковий або евристичний метод, дослідницький метод.

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності: індуктивні і дедуктивні методи навчання, методи стимулювання і мотивації навчання.

12. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль за оцінюванням навчальних досягнень студентів слід розуміти як педагогічний супровід, спостереження і перевірку успішності навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Процес контролю, здійснюваний викладачем, передбачає декілька етапів: перевірку (виявлення рівня отриманих студентами знань, умінь та навичок); оцінювання (вимірювання рівня знань, умінь і навичок та порівняння їх з певними стандартами, окресленими вимогами навчальних програм); облік (фіксація результатів у вигляді оцінок, балів, рейтингу в журналі, заліковій книжці, залікових чи екзаменаційних відомостях).

Контроль знань у слухачів курсу передбачає такі контрольні заходи:

- самоконтроль – є первинною формою контролю знань, який обов'язково забезпечується дистанційним курсом шляхом надання студентам переліку питань (питань та відповідей на них), а також тестів для самоперевірки;

- поточний контроль – здійснюється через систему оцінки безпосередньо викладачем лабораторних занять та виконаних завдань для самостійної роботи;
- модульний контроль – здійснюється в автоматизованому режимі, основною формою якого є тестування;
- підсумковий контроль – передбачає підсумок результатів поточного контролю.

13. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Формою підсумкового контролю є залік, який складається очно в період призначений деканатом або за індивідуальним графіком, який затверджується навчальним планом. Основною формою підсумкового контролю є тестування, робота над практичним завданням та співбесіда.

14. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи з дисципліни здійснюється в балах відповідно до табл.14.1.

Таблиця 14.1

Розподіл балів оцінювання успішності студентів з навчальної дисципліни

Розділ I. Поточне тестування та самостійна робота							Розділ II. Підсумковий контроль	Всього
Змістовний розділ 1				Змістовний розділ 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	100
8	8	8	8	8	10	10		

T1, T2, ..., T7 - теми занять (не більше 60 балів)

Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

Поточне оцінювання знань студентів проводиться протягом семестру у наступних формах:

- усного опитування студентів на практичних заняттях та оцінки рівня їх знань;
- перевірки правильності розв'язання практичних задач;
- експрес-опитування (в усній чи письмовій формі).

Загальна оцінка знань студентів за поточним контролем

Результати поточного контролю знань студентів в цілому (за усіма формами робіт) оцінюються в діапазоні від 0 до 60 балів.

Студент допускається до підсумкового контролю за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше **36** балів.

Підсумкове оцінювання знань студентів

Підсумкове оцінювання знань студентів проводиться у формі заліку.

Критерії оцінювання знань під час заліку

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на іспиті складає **40** балів (див. табл. 14.2).

Таблиця 14.2

Розподіл балів оцінювання при підсумковому контролі з навчальної дисципліни

Оцінка в балах за поточне оцінювання	Оцінка в балах за підсумкове оцінювання	Оцінка за національною шкалою
54-60	36-40	Відмінно
45-53	30-35	Добре
36-44	24-29	Задовільно
менше 36	менше 24	Незадовільно

Під час оцінювання відповіді на окреме питання додатково враховуються допущені недоліки та помилки, якими вважаються:

- неохайне оформлення роботи (не загальноприйняті скорочення, незрозумілий почерк, використання олівців замість чітких чорнил) (мінус 2 бали);
- неточності в назвах окремих економічних категорій та понять (мінус 4 бали).

Критерії оцінювання відповіді на теоретичні питання білету:

1. Повна відповідь на питання, яка оцінюється **«відмінно»**, повинна відповідати таким вимогам:

- розгорнутий, вичерпний виклад змісту даної у питанні проблеми;
- повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;
- здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення;
- уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;
- демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;
- використання актуальних фактичних та статистичних даних, знань дат та історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання.

2. Відповідь на питання оцінюється **«добре»**, якщо:

- відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, вказаних вище (якщо він явно потрібний для вичерпного розкриття питання) або, якщо:

– при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами зроблені окремі помилки під час: використання цифрового матеріалу.

3. Відповідь на питання оцінюється *«задовільно»*, якщо:

– відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття чотирьох чи більше пунктів, зазначених у вимогах до нього (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);

– одночасно присутні чотири чи більше типів недоліків, які окремо характеризують критерій оцінки питання;

– висновки, зроблені під час відповіді, не відповідають правильним чи загально визначеним при відсутності доказів супротивного аргументами, зазначеними у відповіді;

– характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає іспит, не зовсім правильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді.

З урахуванням вищевикладеного результати заліку оцінюються в діапазоні від **0** до **40** балів для студентів. При цьому, якщо відповіді студента на заліку оцінені менше ніж на 30%, він отримує незадовільну оцінку за результатами заліку та незадовільну загальну підсумкову оцінку.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результати поточного контролю знань та за виконання завдань, що виносяться на залік.

Загальна підсумкова оцінка не може перевищувати **100 балів**.

Загальна підсумкова оцінка в балах, за національною шкалою та за шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента (див. табл. 14.3).

Таблиця 14.3

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
66-73	D	задовільно	
60-65	E		
30-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Розширений план лекцій, плани практичних занять, завдання самостійної роботи, питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь студентів, комплексної контрольної роботи, післятестастійного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни.

16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова):

1. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К.: АБУ, 2002. – 480 с.
2. Грищенко І.М., Григоренко О.М., Борисенко В.О. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. – К.: Київ. нац. торг-екон. ун-т, 2001. – 186 с.
3. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 212 с.
4. Кустовська О.В. Методологія системного підходу до наукових досліджень: Курс лекцій. – Тернопіль: Економічна думка, 2005. – 124 с.
5. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навч. посібник. – К., 2003. — 116 с.
6. Сімакова О.О., Никифоров Р.П. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. – Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. – 134 с.
7. Ушакова Н.Г., Мельнік Л.О. Методологія та організація наукових досліджень: Конспект лекцій. – Харків: ХДУХТ.2010. – 89 с.

Допоміжна:

1. Баскаков А. Я., Туленков Н. В. Методология научного исследования: Учеб. пособие. – К.: МАУП, 2004. – 216 с.
2. Катренко А.В. Системний аналіз об'єктів та процесів комп'ютеризації: Навч. посіб. – Львів: Новий світ-2000, 2003. - 424 с.
3. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. – 2-е видання, перероблене і доповнене. – К.: ВД «Професіонал», 2004, - 208 с.
4. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник. – К.: Кондор, 2003. – 192 с.
5. Шарапов О.Д., Дербенцев В.Д., Семьонов Д.Є. Системний аналіз: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисциплін. – К.: КНЕУ, 2003. – 154 с.
6. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науководослідницької діяльності: Підручник. - К.: Знання, 2004. – 307 с.

17. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. Електронний ресурс. – Режим доступу:
http://library2.stu.cn.ua/ru/ru/v_pomoschj_uchenomu/naukometricheskie_bazi_danih.